

Al wat ik weet
is wat ik doe

Al wat ik weet
is wat ik doe

Jaap van der Doelen

Schrijver: Jaap van der Doelen
Coverillustratie: Sam van der Doelen
Layout: Jaap van der Doelen
ISBN: 9789465017693
© Jaap van der Doelen

“Geef ons heden ons dagelijks brood
En vergeef ons onze schulden
langs de Gazastrook”

—Rico (Opgezwolle),
‘Gekkenhuis’

Voorwoord.....	8
Al wat ik weet is wat ik doe	12
De gevangenschap van Pablo Hasél; een Spaanse tragedie	21
De beet van King Cobra	30
Billy woods, wereldburger.....	39
Comic books en ATLiens.....	46
DMX, held van het volk.....	56
Hoe MF DOOM me mijn oudste vriendschap teruggaf	63
Evidence ontleert zijn rapcarrière	72
Left Bank communiceert met de extase van het verleden	81
Suite for Ma Dukes	85
De dag dat Dilla dood ging.....	89
Het grootste nadeel van het streaming tijdperk...	93
De wonderbaarlijke wederopstanding van Jay Electronica	101
De opkomst van de oude-mannen rap.....	110
Little Brother is een comeback kid.....	119
Hoe Prodigy hiphop voor altijd veranderde door een mes in een bankstel te steken	127
De ballade van Cornbread	138
Dit is wat Delia doet.....	150

Voorwoord

Dit boek had er niet moeten zijn. Niet omdat ik er als schrijver niet achter sta, maar omdat de aanleiding ervoor een misdaad is die het verstand te boven gaat. Elk jaar herdenken we hoe de wereld bevrijd werd van het facisme, en met elk jaar dat verstrijkt lijken we minder van de lessen die de geschiedenis ons leerde te onthouden. Parallellen dringen zich op als een ongewenste gast. De nazaten van mensen die tachtig jaar eerder een poging tot de systematische uitroeiing van hun volk en cultuur overleefden, poseren nu trots voor stapels brandende boeken.

Genocide is meer dan moord op industriële schaal. Enkel bloed vergieten volstaat niet. Genocide gaat over het uitwissen van een volk, en daarvoor moeten niet enkel de leden van dat volk de dood ingejaagd worden, maar ook hun taal, hun muziek, hun passies, hun kunst, hun cultuur. De dingen die ons tot mens maken. Cultuur is alles waarmee we een vluchtige indruk van ons leven achterlaten, en hoe we elkaar handreikingen geven om die levens te begrijpen. Culturen botsen en verbinden. Drijven een wig tussen ons en leveren tegelijk alle bouwmaterialen voor de brug eroverheen. Je verdiepen in cultuur

betekent niet dat je het met alles eens bent, dat er geen ruimte voor discussie of kritiek is. In tegendeel. Zulke discussies helpen cultuur juist te vormen, in leven te houden. Cultuur, in wat voor vorm dan ook, helpt je om voorbij je eigen zienswijze te kunnen kijken. Zij die je in een donkere tunnel willen houden, zullen er dan ook alles aan doen om cultuur in te perken, daar waar ze kunnen. En willen zij een volk ontmenselijken, dan is het hun cultuur die het als eerste moet ontgelden. Wat begint met boekverbrandingen eindigt met gasovens. Toen en nu.

De oorlog in Gaza is niet de enige tragedie van onze tijd. Wat dit geweld uniek maakt, is hoezeer het de hypocrisie van het westen blootlegt. Niet het daadwerkelijke westen als windrichting, maar als cultureel begrip. Als verzamelnaam voor de staten die een gedeelde morele superioriteit veinzen. Die de mond vol hebben van democratie, vrijheid van meningsuiting en universele mensenrechten, om vervolgens massaal weg te kijken wanneer één van hen een apartheidsstaat optuigt, journalisten vermoordt en het bestaansrecht van een compleet volk ontkent. Die van je eisen afstand te nemen van een daad van terreur, terwijl ze diezelfde daad misbruiken om een eindeloze reeks van hun eigen terreur

en oorlogsmisdaden te rationaliseren. Dag na dag, week na week, maand na maand.

Hoeveel ziekenhuizen moeten nog worden gebombardeerd, hoeveel hulpkonvoeien geblokkeerd, hoeveel kinderen moeten sterven van de honger, voordat de maat vol is? Bij het collectief afgesproken 'nooit meer', is blijkbaar een met bloed doordrenkte asterisk geplaatst.

De onmacht die dat oproept, maakt het ene moment moedeloos, het andere razend. Het boekwerkje dat je nu leest, is het resultaat van die frustratie. Geen politiek epistel, maar een serie essays en interviews uit de afgelopen jaren, her en der gepubliceerd. Ze gaan over hiphop, een cultuur die ik persoonlijk zeer waardeer, waarover ik al lang schrijf en waarmee ik een band opgebouwd heb die hopelijk tot uitdrukking komt in dit werk. De opbrengst ervan, wordt gedoneerd aan de Delia Arts Foundation, een organisatie die het jonge muzikanten in conflictgebieden mogelijk maakt om met hun creativiteit bezig te zijn. Het culturele centrum dat zij in Gaza onderhielden is inmiddels geëvacueerd vanwege de onophoudelijke aanvallen. Maar Delia Arts blijft onophoudelijk naar manieren zoeken om de Palestijnse cultuur levend te houden, en de bevolking enige afleiding en

perspectief te bieden. Want in onmenselijk donkere tijden, kan cultuur ook helpen mensen wat licht te brengen. Als laatste hoofdstuk in dit boek is een artikel te lezen over de activiteiten van Delia Arts in Palestina. Nog meer informatie over hun werk en missie is te vinden via de website www.delia-arts.org, en hun social media kanalen.

Hopelijk zal er op de plek die nog niet zo lang geleden een bloeiend cultureel centrum was, en uiteindelijk een schuilplaats werd, tot deze na maanden onophoudelijk geweld ook geëvacueerd moest worden, ooit weer muziek klinken. Zodat de muziekcultuur in Gaza in leven blijft. Letterlijk. Want dit bescheiden bundeltje zal de oorlog niet stoppen. Bij lange na niet. Het is niet genoeg. Het is niet eens veel. Maar het is meer dan niets.

Al wat ik weet is wat ik doe

Tegen het einde van de wereldtour voor zijn album *All The Beauty In This Whole Life*, ontmoet ik Brother Ali terwijl hij zich voorbereidt op een show in Amsterdam. Wat volgens de planning een kort gesprekje had moeten zijn, ontvouwt zich al snel tot een diepte-interview over filosofie, geschiedenis, zijn geloof en oh ja, over hoe al die thema's zich in zijn laatste album spiegelen. Een conversatie met een man die niet bang is grote vragen te stellen.

“Het gaat op en neer”, antwoordt Brother Ali wanneer hem gevraagd wordt of het veel moeite koste de Atlantische oceaan over te steken. Het is meer dan een beleefdheidsvraag, want op ‘Uncle Usi Taught Me’, één van de uitschieters van zijn meest recente album, vertelt hij hoe de Amerikaanse douane hem door de mangel haalde omdat veiligheidsdiensten hem als zogenoemde ‘4S’ gevlagd hadden. Een 5S classificatie betekent dat je nooit meer op een vliegtuig toegelaten wordt. “Er zijn momenten dat ik een 4S en momenten dat ik een 3S ben”, zegt hij onomfloerst. “3S betekent dat ze altijd je tas doorzoeken maar dat is oké—ik bedoel, idealiter zou ik helemaal geen S-classificatie moeten hebben;

ik heb nooit een misdaad begaan en ben nergens verdacht van geweest. Als je nooit een misdaad gepleegd hebt of er verdacht van bent geweest, zou je je gewoon vrij moeten kunnen bewegen. Maar gewoon vanwege het feit dat..." Hij zucht even. "...Ik reis veel en spreek diverse mensen, als moslim ken ik veel moslimleiders en leraren. Maar de mensen waarmee ik in contact sta, zijn juist niet degenen die zich associëren met extremisten. Zoals in Egypte, daar waren moslims juist het slachtoffer van extremisten."

Hij heeft het over de recente aanslag op een moskee waarbij minstens 305 mensen overleden, de dodelijkste terroristische aanslag in de Egyptische geschiedenis. De slachtoffers werden omschreven als Soefistische moslims, wat het voor Brother Ali nog dichterbij laat komen. "Extremisten noemen mijn leraren en mijn gemeenschap ook Soefisten", legt hij uit, al is er volgens hem veel verwarring over de betekenis van de term. "Het betekent veel verschillende dingen, en echte Soefi's zouden zichzelf nooit zo noemen. Het is het toppunt van bescheidenheid, dus iemand die dat is zou dat nooit over zichzelf zeggen."

Het is een wrange ironie voor Brother Ali als Amerikaanse moslim, dat zijn eigen regering

hem in dezelfde categorie plaatst als de extremisten die hem als heiden zien. “De moderne islam is hetgeen dat voor al deze problemen heeft gezorgd. Binnen de islamitische traditie, zoals die voor 1200 van de 1400 jaar dat deze religie bestaat geweest is, hadden verschillende geleerden verschillende interpretaties. Er was het begrip dat er verschillende methodologieën waren om bij een besluit uit te komen, en dat zo lang je methodologie steekhoudt, je besluit dat ook deed. Er waren diverse methodes om de islam te begrijpen en interpreteren.”

“Extremisme, deze stroming die zegt dat er maar één islam is, is een moderne uitvinding. Het idee dat de geleerden samen zouden moeten werken met politici, dat was tot voor kort nooit het geval. De toonaangevende geleerden, in de eerste generatie na de profeet Mohammed —vrede zij met hem— waren de kaliefen. Zij waren zowel politiek als religieus leider. Maar er waren slechts vier van hen, volgens sommigen vijf. De profeet heeft zelf gezegd dat na zijn overlijden de politieke leiders gewoon weer politieke leiders zouden zijn, het zouden geen religieuze leiders zijn. En dat was het geval.”

“Maar toen Saudi-Arabië nog gewoon Arabië was, waren de leden van de familie Saud de gouverneurs van de kleinere regio Najd die helemaal niet uitzonderlijk belangrijk was, en zij gingen een alliantie aan met de Wahabisten. Ibn Abdul Wahhab was hun religieus leider en hij zei ‘er is maar één islam en dat is die van ons. Alle anderen zijn heidenen.’ De VS en de Britten ondersteunden die coalitie om het Ottomaanse rijk omver te werpen.”

Volgens Brother Ali werd Soefisme tot die tijd helemaal niet als een aparte stroming binnen de islam gezien, maar als een centraal onderdeel van de religie. “Binnen de islam heb je de code over hoe je je naar buiten toe hoort te gedragen in je leven, wat men de Shariah noemt. Daarnaast was er de theologie, de innerlijke dimensie, de spiritualiteit ervan, het hart. Simpel gezegd ‘hoe houd ik mijn hart rechtschapen? Hoe maak ik het makkelijk liefde te geven? Hoe word ik vergevingsgezind? Hoe ban ik jaloezie en het oordelen over andere mensen uit, hoe verban ik al het slechte uit mijn hart? Als het tegenwoordig in het nieuws over Soefisme gaat, heeft men het over de ‘mystieke leer’ en klinkt het alsof er iemand gaat zweven. Daar heeft het niks mee te maken.”

Brother Ali heeft een zachte, warme spreekstem en weegt kalm zijn woorden om zo duidelijk mogelijk te zijn. Soefisme mag dan wel niet over de mystieke krachten gaan die de moderne pers eraan toeschrijft, in de gemoedelijke toon waarmee hij een gesprek voert heeft zijn stem toch haast iets bedwelmends. Hij refereert naar zijn onderwijzers en de traditie die hij volgt als “mensen van de innerlijke realiteit”, zij die een interpretatie volgen van de islam die precies daarvoor ruimte overlaat: interpretatie. Die persoonlijke groei, het zoeken naar antwoorden en het stellen van vragen juist aanmoedigen. Maar hij wil wel duidelijk maken dat hun cultuur geen puur pacifistische is. “Ze zouden nooit een conflict beginnen. Maar ze verdedigen wel de zwakkeren. Dus het zijn strijders, ze vechten alleen niet voor zichzelf. Maar ze kunnen dodelijk zijn, als iemand kwetsbare mensen onderdrukt.”

De zwakkeren verdedigen is een waarde die vele culturen overstijgt, merkt hij op. “Er is niemand die daar niet in gelooft. Geen van de mensen die ik ken. Zoals sommige van mijn meest dierbare vrienden, die atheïsten zijn; hoe langer we over dingen praten, hoe minder gebonden we zijn aan onze termen en cognitieve frames. Je realiseert je dat er